۷۳ نچی. ۱۳۲۴ سنه. ۷ ذو الحجه سهشنبه. ۱۹۰۷ سنه. ۹ غینوار. № 73

ГАЗЕТА
„Юлдузъ“
Цѣна 3 руб. на годъ.
Редакція и Контора:
Казань, номера «Сарай» №1.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ“
Russie, Kazan, redaction
„Juldвz“,
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.

یولدز

گازیته‌نك بهاسی:
برسنه‌اوچون(۴)صوم، آلتی آی
اوچون (۲) صوم، اوچ آی
اوچون (۱) صومدر.
اداره‌سی پچه‌ن بازارنده (سرای)
مسافرخانه‌سنده ۱ نچی نومرده‌در.
محررینی هر کون کوندز ساعت
(۱۱) ده اداره‌ده کورمك ممکندر.
محرر وناشر: احمد هادی مقصودی.
سرکاتب ومدیر: علی‌اصغر کمال‌الدینف.

تکراری موجب اولمایان مقاله‌لر ممنونیت ایله قبول ایدلورلر. درج ایدلمه‌ین مقاله‌لر حقنه جواب ویرلمز واشنکا قبول ایدلمز.

بر نسخه‌سی (۵) تیینلر. هفته‌ده اوچ مرتبه چغاچق ادبی، فنی، معاشی وسیاسی جریدهٔ ترکیه‌در. اون نسخه‌سی (۳۰) تیینلر.

۱۹۰۶ سنه **صباح کتبخانه‌سی** ۱ نچی اوکتابرده آچلدی
قزانده پچان بازارنده „بلغار“ نومرلری یورطنده
„لغت روس یا خود اسلاؤ ار“
روس سوزلرینك تاتارچه معنی‌لری وروس ادبیاتنده استعمال قیلنمقده بولغان اجنبی سوزلرنك معنی‌لرینی ذکر قیلمش برکتابدر بهاسی ۱ روبله‌در.
مفصل اسامی کتب، هرکمگه بلا بدل بیاریلور.
تیلیگرام وخط ایچون آدرس: Казань, книгоиздательство „Сабахъ“

سنهٔ تأسیس ۱۹۰۱ **معارف کتبخانه‌سی** کتابچیلرغه بیوك اکرام!
بر نچی صنف بالالرینه حرف تانغاچده‌اوقوتر اوچون بیك فائده‌لی هم بیك جیکل عباره‌ایله یازلمش یاکا کتاب باصلوب چقدی. **ترکی اوقو** بهاسی ۱۵ تیین پوچطه ایله ۲۰ تیین

ترکی صرفی احمدجان خلفه اثری	« ۱۵ «	« ۱۸ «
مسائل الحساب قاسم بیکعولف اثری	« ۲۰ «	« ۲۵ «
جغرافیاءِ عمومی عبید الله مخدوم فیضی اثری	« ۲۰ «	« ۲۵ «

اوچ صومغه قدر پوچطه مارکه‌سی مقبولدر. زاداتکه‌سز زاکازلر، کوندرلمس.
آدرس: Казань, Т-ва „Камалютдиновъ и К-о“

تش طبیبی
گ. م. کوپپ Г. М. КОППЪ
گاستیننو دؤوراسکی اورامده تاؤلوفسکی یورطنده آورولرنی قبول ایتمکده‌در.

آول امامارینه خطاب.

گوبیرناتورنك اوّلگی حکمی بوینچه قزان مامادش، لایش، زویه، ته‌تش، واسپاس اویه‌زلرنده‌گی ؤولستلرده وکیللر صایلاو ۱۲ نچی غینوارده عید کوننده بولاچقدر.

بو اویه‌زلرنك هر برنده مسلمانلر کوبدر. اگرده آوشدرلغان خبری معلوم بولماسه، جمعه کون بولسه‌ده، عیدنمازندن چقغاچ ده دیساتی دؤورنی بولغان مسلمانلرنك هیچ برسی قالمیچی ؤولستنوی پراؤلینیه‌لرگه ایرتوك بارولری تییشلیدر.

شول سببدن عید وعظلرینی ملالر عید نمازندن اوّل ایرته نمازی ایله ایکی آراده سویله‌سه‌لر، گوزل اولور ایدی.

امامار بوخصوصده اوزلری ده غافل بولماسونلر. هم قوملرینی ده غافل قالدرماسه‌لر یاخشی بولور ایدی.

آنگلیه‌نك اتحاد اسلامغه یاردمی:

روسیه‌ده‌گی (تتبع شرق) جمعیتی کبی آنگلیه‌ده (اورتا آزیه) جمعیتی وار ایمش. بو جمعیتلر ظاهرده فنی وتاریخی بر جمعیت کبی کورسه‌تلسه‌لرده، باطنلری سیاسیدر. هر ایکیسینك اصل مقصودلری مشرق طرفنك اوز حکومتلرینك سیاسی نفوذ واعتبارلرینی آرتدرمقدر.

اوشبو قش باشنده آنگلیه‌ده اورتا آزیه جمعیتینك عمومی مجلسنده مشرق طرفلرنده کوب سیاحتی ایله مشهور چیرول اسملی بر مستشرق (اتحاد اسلامنی قوّتلەو) اسمنك بر معروضه اوقومشدر.

معروضه بوندن عبارتدر:

«دنیاده تصرفنده اهل اسلام کوب اولان دولتلرنك برنچیسی آنگلیه‌در. اسلام دولتلرینك اوزلری قول آستنده‌ده مسلمانلر، آنگلیه قول آستنده‌غی قدر یوقدر.

بزنك مسلمان تبعه مز یوز میلیوندن زیاده‌در. تدبیر ایله اش قیلنسه آنگلیه بو اهل اسلامدن بیك کوب فائده حاصل ایده آلور ایدی. فقط مسلمانلرغه هیچ بر خصوصده جبر وظلم کورسه تمه‌مك لازمدر. اوز قول آستمزده‌غی مسلمانلرغه‌غنه دگل، بوتون دنیامسلمانلرینه‌ده آنگلیه دوستلق کورستمك تییشلیدر.

تجربه ایله معلوم اولمشدرکه مسلمانلر آراسنده اسلام دینی مال ودولت، جان وحیاتلرندن‌ده آرتق عزیز صایلادر. هر طرفنك مسلمانلری دینلری اوچون جانلرینی فدا قیلورغه حاضر کورنمکده‌درلر.

حال بوکه دنیاده باشقه ملتلرده دیانتکه بو قدر اخلاص واعتقاد کورنمیدر.

دینلرینه یاردم ایتو ایله بوتون دنیا مسلمانلرینی قولغه آلمق ممکندر.

سلطان عبدالحمید بوپالتیکه‌نی یکرمی بیش یل مقدم سیزمشدر. شول سببدن کوب زماندن بیرلی بوتون دنیا مسلمانلرینی برله‌شدرو بکری ایله شغلله‌نمکده‌در.

بر طرفدن ارمنی، کریك، یهودی کبی باشقه قوملر آراسنده مسلمانلری مغلوب بولوب قالماسونلر اوچون اهل اسلامده مصارعهٔ حیاتیه‌گه استعداد پیدا اولغانچی ترکیه‌ده حریت وادارهٔ مشروطه نظاملرینی اجرا قیلمی طورادر. ایکنچی طرفدن بوتون دنیا مسلمانلری آراسینه اتحاد اسلام فکرینی طاراتادر. بوندن مقصودی ترکیه سلطانلرینی بوتون دنیا مسلمانلری اوچون دینی بر پادشاه وخلیفه بولووینی میدانغه چغارمقدر.

ذاتا بو فکر ترکیه سلطانلرینك هر برنده اولمشدر. اون آلتنچی عصرده سلطان سلیم زماننده مصرنی آلغاندن صوگره ترکیه سلطانلری بوتون دنیا مسلمانلری اوچون امام وخلیفه بولونی دعوا قیلا باشلادیلر.

آنگلیه مصرغه کرگاندن صوگره سلطان حمید مسلمانلر آراسینه برله‌شو فکرینی طاراتوغه بیگره‌ك ده آرتق اجتهاد ایتە باشلادی.

بو فکر آقرون بارسه‌ده، همان آلغه بارادر. مسلمانلر آراسنده بو فکر وارلغی بزگه اوّلده بیك طویلمی ایدی. اوتکان یل مصرفتنه سنده مسلمانلرده‌غی بو حرکت بیك آچق معلوم اولدی. مشرق مسلمانلری آراسنده هر یرده سلطان عبد الحمید اسمی بیك تعظیم وحرمت ایله ذکر قیلنمقده‌در.

استانبولدن مکهٔ مکرمه‌گه قدر صوزلاچق تیمر یولده پالیتیکه‌سز اشله‌نمیدر. سلطان بو یول ایله دنیاوی پادشاهلغینك پایتختی اولان استانبولنی دینی خلیفه‌لگینك پایتختی اولان مکه‌گه قوشونی تلیدر.

پیرسیه وآفغانستان مسلمانلری عموما استانبول سلطانینه محبت باغلامشلر. هر برنك ترکیه اوچون خیر خواهلق وارلغی سیاحلر نقلینه نظرا بیك معلومدر.

قولمزده‌غی هندستاننك اوچدن بر خلقی مسلمانلردر. بونلرنك کوبسی سنی اولدقلرندن اکثری ترکیه‌گه مخلصدرلر. حاضرده هندستانده مسجدلرنك کوبسنده جمعه خطبه‌لرنده ترکیه سلطانینه قوّت ونصرت ایله دعا قیلنمقده ایمش.

اگرده ترکیه‌گه دشمانلق اظهار قیلسه‌ق، هندمسلمانلری آراسنده آبرویمز توشه‌چکنك هیچ شبهه‌مز اولمامالی. باشقه طرفلرده‌غی مسلمانلرغه‌ضرر قصد قیلسه‌ق‌ده، هند ومصرغه معلوم بولمی حالی یوقدر.

شونك اوچون آنگلیه اوز پالیتیکه‌سی خاطرینه بوتون دنیا مسلمانلرینه خیر خواهلق کورسه‌تمك لازمدر. سلطان حمید وفات بولغانده ترکیه‌ده فتنه چقمی قالماس. شول زمانده‌ده آنگلیه اوز نفسینه بولشوب مسلمانلر کوزینه قارا کورنوب قالماسقه تییشلیدر. آنگلیه سلطانلرنك ترکیه اهالیسینه دنیاوی باشلغینی‌ده ومسلمانلرغه دینی باشلغینی‌ده صاقلامق وبونك ایله بوتون دنیا مسلمانلری آراسنده اهل اسلامغه یاردمچی بولوب کورنمك لازمدر.

سیاسی آدملرمز بوندن غافل اولماسونلر.»

„روسیه مسلمانلری اتفاقی“

ادارهٔ مرکزیه‌سی طرفندن:

سیرکولر نومر ۳

صایلاو زمانه‌سی یاقینلاشه. داخلیه مینیستریننك صوگغی اینسترو کسیاسی بوینچه ایز بیراتلنی زاپیسکالر (صایلاوچیلرنی یازاتورغان زاپیسکا) اوپراؤالرده هر صایلاوچیغه فقط ایکیشار دانه بیرلوب، اگر آلار بوزلسه یا که یوغالسه، یا کیمنی صوراب آلو شافتای مشقتلی بولغانینی،

هم قانونلاشدرلغان مونارخیست واوکتابریست هم‌میرنی آبناۋلینیه پارتیه‌لرینه‌غنه، اوپراۋادن تلاگانلری قدر ایز بیراتلنی زاپیسکانی صاتوب آلو ممکن ایکانلگینی، البته بله تورغانسزدر.

« اتفاق » نك اوستافی پیتیربورغده غرادا ناچالینککه بیرلگان بولسه‌ده، هنوز قانونلاشدرلوب بتمگانگه « اتفاق » اسمینه اوپراۋادن ایز بیراتلنی زاپیسکا آلوب « اتفاق » نك ۋیبورشچیك‌لرینی صایلاوچیلرغه کوساتوچیتن بولاچقدر. دخی‌ده بعضی خبرلرگه قاراغانده صایلاوکیلوب یتکاچ پروغریسسیۋنی غزیته‌لرده ۋیبورشچیك آطلرینی یازوب طاراتو منع ایدله‌چك ایمش. شونك ایچون وقت اوزدرماینچه حاضردنوك « اتفاق » نك ۋیبورشیکلرینی تعیین ایتوب غزیته وسائر واسطه‌لر ایله صایلاوچیلرغه بلدرونی ادارهٔ مرکزیه اهمیت برلن توصیه ایته‌در. دوماغه یبارله‌چك دیپوتات ۋیبورشچیکلر نك صایلانووینه قاراب بولغان ایچون ۋیبورشچیکلر ایله برگه‌اوك اوزآرا دیپوتات قاندیداتنیده بیلگولاب قویارغه کیراك: لکن بودیپوتات قاندیداتینك کم بولغاننی حاضردن‌اوك کوب کشیگه طیدرو بیك فائده‌لی بولماز. ۋیبورشچیك نیده، حتی دیپوتات قاندیداتلرینی‌ده تعیین ایتواشی، محلی اداره‌لرگه (میستنی کامیتیتلرگه)، ئلده ادارهٔ محلیه یاصاب یتشمه‌گان یرلرده شول یرده‌گی مسلمانلرغه قالادر؛ ادارهٔ مرکزیه اوزیاغندن کورساته‌چك توگل. فقط دیپوتات قاندیداتلری تعیین ایدلگاچ اسملرینك ادارهٔ مرکزیه‌گه بلدرولری ادارهٔ مرکزیه یاغندن رجا ایدله‌در. اگرده اول اسملر حقنده ادارهٔ مرکزیه‌نك بر مطالعه‌سی بولورسه اسملر بلدرلگاچ یازلور. ۋیبورشچیك هم دیپوتات قاندیداتی بیلگولاگانده، کوب یرلرده باشقه پارتیه‌لر ایله سویلاشوب، برگه‌لشوب اش ایتارگه کیراك بولاچقدر.

نیندای پارتیه‌لر ایله اش ایتومکنلگی ادارهٔ مرکزیه‌نك موسقۋا مجلسی قرارنامه‌سنده هم قزان شعبه‌سینك برنچی نومرولی سیر-کوله‌رنده بلدرلگان ایدی. شونلرغه کوره حرکت ایتارسز.

"روسیه مسلمانلری اتفاقی،،
ادارهٔ مرکزیه‌سی.
قزان شعبه‌سی.

گاآگاده صلح مجلسی.

روسیه ایمپراتوری حضرتلرینك عمومی دعوتی بوینچه (١٨٩٩) نچی سنه‌ده گوللاندیه‌نك « گا آگا » شهرنده بوتون دنیا دولتلری اوچون عمومی صلح مجلسی (کونفیرینسیه) ترتیب قیلنمش ایدی.

بومجلسده مملکتلر آراسنده صوغشلرنی بترمك ودولتلرنك قوراللانو خرجاتینی کیمتمك اوچون برنیچه‌تورلی ماده‌لرگه قرار بیرلمش ایدی.

لکن اول وقتده بعض حکومتلرده صوغش وغلبه تعصبی غالب اولدیغندن وبعضلرنده آلدانو خوفی اولدیغندن قرار بیرلگان ماده‌لر عمومی صلحغه سبب بولورلق توگل ایدیلر. قوراللانونی بترورگه خلاف طوروچیلرنك برسی گیرمانیه ایدی‌که قورال ایله دنیاده برنچی دولت بولو فرضنده ایدی. ایکنچیسی ترکیه ایدی‌که قوراللانونی کیمتسه، اوزینی یاۋروپا اتفاق ایله تقسیم قیلودن قورقا ایدی.

هرنه ایسه، گاآگاده اولان برنچی کونفیرینسیه‌نك صلح عمومی اوچون آرتق فائده‌سی کورنمه‌دی. مذکور کونفیرینسیه‌دن صوڭ آنگلیه ایله طرانسوآل آراسنده وروسیه ایله یاپونیه آراسنده بیك زور صوغشلر اولوب کیچدی. دولتلر آراسنده قوراللانو خرجاتی‌ده کیمیمه‌دی. بالعکس آرتدی: گاآگا مجلسینه قدر آنگلیه، فرانسیه، گیرمانیه‌نك عسکری خرجاتی سنه‌ده بریارم میلیاردغنه ایدی. (١٩٠٥) نچی سنه‌ده ایکی میلیاردغه ایرشدی.

ایمدی اوشبو (١٩٠٧) نچی سنه‌ده گاآگا شهرنده ینه صلح عمومی مجلسی قورلاچقدر. بومجلس اوّلگیسندن فائده‌لیراق بولووی گمان قیلنادر. اوّلگی کونفیرینسیه‌گه فقط (٢٦) مملکت‌نك وکیللری قاتشمش ایدی. بوایکنچی کونفیرینسیه‌گه قرق مملکت طرفندن وکیللر کیله‌چکدر.

بومجلس بوتون دنیا اوچون عمومی برپارلامینت حکمنده اولاچقدر. صوغشلرنی بترو قوراللر خرجاتینی کیمتو اوچون تورلی تدبیرلرگه قرار قطعی ویرله‌چکدر.

جمله‌دن برسی هر مملکتده خزینه آقچه‌ندن مگدن برصوم مقدارنده آقچه آیرلوب صلح جمعیتلری فائده‌سینه طوتلورغه تعیین قیلناچقدر. گاآگاده دائم طوراچق اصلاح بین محکمه‌سینه نزاعنی عرض قیلوب برحکم آلمیچی طوروب هیچ برمملکتکه صوغش باشلارغه رخصت ویرلمسکه قرار ویرله‌چکدر بوتدبیرنی قیلمیچی اوزبلدکی ایله‌گنه صوغش باشلاغان دولتلرگه بایکوت اعلان قیلنوب هردولت طرفندن قسلاچقدر. سببسز صوغش باشلاوچی مملکت بارچه بنی آدمنك دشمانی ایتوب اعلان قیلناچقدر.

بوفرضلر بیك گوزل خیاللردر. شاید اوشبو یکرمنچی عصرده بنی آدم بومجلسدن امید ایتلگان صلح وصلاحغه نائل وموفق اولسه کیره‌ك.

برحکومتنك شهرت واعتبارغه قزغووی اوچون وایکنچی برحکومتنك تیریلگی یاکه تدبیرسزلگی اوچون یوزه‌ر مگله‌ب گناهسز اهالینك قرلمقلغی ونیچه یوز مك عائله وجماعتنك مربی آنا یا اوغلدن محروم قالمقلغی تحمل قیلناچق اش توگلدر. عقل وتدبیر ایله ممتاز بنی آدمگه هیچ کیلشمیدر. نی‌قیلمق کیره‌ك؟ بوکونگه قدر شول حالنك قبیحلکینی آڭلاغانمز یوقدر.

تیز زماندن الله‌تعالی بنی‌آدمگه صلح وصلاح ایله عمومی بخت وسعادت نصیب ئه‌یله‌سون.

خارجی خبرلر.

مصرده تیاتر.

مصرده ترقی ادبی جمعیتی طرفندن (تفریح) اسملی تیاتر خانه‌ده عربچه (الطواف مول الارض) اسملی مثل اوینالا باشلامش. اللواء گازیته‌سی بیك‌عبرتلی‌دیوب اوقوچیلرینی باررغه دیملیدر.

(اوزبکیه) اسملی تیاترده (حادثهٔ دنشوای) اسملی سیاسی‌اوین‌اوینالمقده ایدی. بواوین بوتون مصر مسلمانلرینی دین اوچون آنگلیه‌گه قارشی صوغشقه چقارغه دیملیدر ایدی. مصر اهل اسلامی دین غیرتی ایله بونی‌همان تماشا قیلمقده ویغلاب ویغلاب چقمقده ایدیلر.

بوکونلرده آنگلیه حکومتی بواویننی منع قیلدی. چونکه بوتمثیلده دنشوای مسلمانلرینی آنگلیه عسکرلری، نی‌روشچه تحقیر قیلدقلری وصوگره‌دن حکم ایله مسلمانلر، نی روشده اولترلدکلری تفصیلا بیان قیلنمشدر. اوینی‌تماشا قیلغان کشی نیندی قاتی‌یوره‌کلی مسلمان اولسه‌ده، کوڭلی یوموشاب غیرت دینیه‌سی آرتمقده ایمش. مصر بازاری بوخصوصده نی‌فکرده ایکان؟

قطای.

یاۋروپا حکومتلرینك قطاینی بر زمان بولوب آلاچقلرنده‌هیچ شبهه‌لری یوق‌ایدی. فقط اوز آرا نزاع چقارمیچی طنچلاب‌غنه بوله‌چکلر ایدی. واقعا قطای همان ایسکی

ملتنك وجدانی.

٧١ انچی نومردن مابعد

(نیژنی مجلسی حقنده)

شمدی برآز ایکنچی قسم نطقلردن یعنی روس اعدادی مکتبلرنده اوقومش یکتلرنك سوزلرندن بحث ایده‌یم:

بویکتلرنك اکثریسی حکومت دارالمعلمین لریندن مأذون یکتلردر. بویکتلرنك نطقلرنده، سوزلرنده هرشیدن اوّل دقتنی جلب ایدن نقطه، فکرلرینك عین حقیقت اولدیغینه غایت صافدرونانه قناعت شدیده‌لریدر.

شایان تحسین برطلاقتله ترجمه اولنمش، آتشلی جمله‌لرله‌تعبیر اولنمش بوقناعت، اوقدر قوّتلی ایدیکه، هیچ فکری قبول ایده‌میه‌چك بعض آدملرده بوسر ایتلی آتشه مجذوب اولیوردی.

نطقلرنده برقاچ موقعده تکرار ایدلمش « بزخلق طرفدارلری »، « بز اشچی مدافعلری » کبی‌سوزلریندن آڭلاشلیورکه، بویکتلر عالی اشتراکیون مسلکنده‌درلر، بونلر سوسیالیستدرلر.

معلومدرکه، بوکونگی سوسیالیستلکنك اساسی بوتون جمعیت انسانیه‌نك حیاتی، سیاسی، اقتصادی اسبابی اقتضاسنچه تشکل ایتدیکنه اعتقاددن عبارتدر. بواساسه مبنی اوله‌رق هراصلاحاتدن اوّل بوتون محصولات اقتصادیه‌نك فاعلی اولان عمله طائفه سینه دائر اصلاحاتی اجرا ایتمه‌گه چالشمق زمانمزده بوتون سوسیالیستلرنك دعواسیدر.

سوسیالیست اولمق بشریت ایچنده بوتون حوادث مدنیه‌یه اقتصادی نقطه‌دن باقمقدر. حیاتی بودرلو آڭلایشه « مادیت تاریخیه » نامی ویریلور (بوبرایکی جمله ایله بوتون سوسیالزم حقنده برفکرویردم ظننده دگلم. بوبرایکی مقدمه آشاغیده‌گی ملاحظه‌لرم اوچون لازمدر.)

بویکتلرنك نطقلرینی تقدیر ایتمك ایچون سوسیالیزم مسلکی نه اولدیغینی کوز اوڭنده طوتمالیدر.

بونلر نطقلرنك مسلکلرینه موافق سویلیورلرمی؟ اوت بونقطه‌دن بویکتلرنك انحناسز دوشنه بیلمه‌لری شایان تحسیندر. سوزلرنده ایك متعصب برسوسیالیست طرفندن تصدیق اولنمایاچق برفکرسویله میورلر. هرفکرلرنده کندیلرینك سوسیالیست اولدیقلرنی دوشونه‌رك سویلیورلر. هرمبحوث‌عنه مسئله‌یه اقتدارلری دائره‌سنده سوسیالیزم نقطهٔ نظرندن باقمه‌غه چالشیورلر. بومنطقیت ایسه غایت مهمدر.

بومقاله‌م تنقید مقاله‌سی اولدیغندن بوقسم خطیبلرنك آنچق فضیلتلرندن بحث ایدرسم، وظیفه‌می اجرا ایتمه‌مش اولورم. بناء علیه بونلرنك‌ده آڭلا دیغیم قصورلرینی کوسترمك استیورم.

بویکتلرنك بوتون سوزلرنده بوتون نطقلرنده غایت سیمپاتیچنی بر « یاشلك » ظاهر بریتشمه‌مشلك کورینور. بویاشلك، بویتشمه‌مشلك آنچق علمیدر. بویکتلرنك فکراً اینجه‌لشمش اولمه‌لری، پك چوق مواد اقتصادیه‌دن خبردار اولمه‌لری بونلرنك اعدادی تحصیللری اساسلی اولدیغنه، مکتبدن صوگره‌ده، پك چوق شیلر اوقومش اولدیقلرینه دلیلدر. لکن اعدادی مکتبدن یکی چقمش اولدیقلرندن بونلرنك اقتصادی، تاریخی معلوماتلری؛ علی العموم علوم اجتماعیه حقنده‌غی معلوماتلری بر آزعجله طولدرلمش؛ امتحانسز، تنقیدسز قبول ایدلمش دهاهضم اولنمه‌مش اولدیغی کورینور.

بویکتلردن مسائل اجتماعیه حقنده برفکر سویله‌مگه، سؤال اولنورسه برجواب ویرمگه حاضردرلر. فقط آنچق «برجواب» ویرمگه حاضردرلر. بونلرده ایکی جواب یوقدر. گویا بوتون مسائل چوقدن حل اولنمش بتمش، علوم اجتماعیه علم عقاید کبی برطاقم محدود عقیده‌لردن مرکبدر. بوده، بویکتلرنك مکتب اعدادیدن یکی چقدیقلرندن، ومعلومات اجتماعیه‌لرینك « رساله‌وی » اولدیغندن ناشیدرظن ایدیورم. معلومات منابع اصلیه‌دن استنباط اولنمادیغینه اسناد اولنمالیدر. «نشرافکار» رساله‌لری اهالیده معلوماتی تعمیم ایتمك نقطهٔ‌نظرندن پك مفیدایسه‌ده، طرفگیرانه یازلمش اولدیقلرندن بونك ایله باشنی طولدرانلرده برنوع تعصب فکرییی موجب اولمه‌سی شایان تأسفدر. ذاتاً یوقاریده دیدکم، بویکتلرنك شیوه‌سنده‌گی غیرت، فکرلرنده‌گی قناعت بونلرنك علوم اجتماعیه مسئله‌لرینك بعض حللرینه برعقیده کبی باقمه‌لریندندر. بونلرده سوسیالیستلك برمسلکدر. بونلره مسائل اجتماعیه حقنده‌غی وسوسیالیزم طرفندن سویله‌نن نظریه‌لر برعقیده‌در. بونلر یاکی برمسلکه سلوك ایتمش برنوع اخلاصلی مریدلردر. معلومدرکه، یاکی مریدلر دائماپك «قزو» اولورلر. چوق نقطه‌ده «مقتدی‌به» لریندن اوزدریورلر. اونك ایچون بویکتلرده مقتدی به‌لری اولان یاۋروپاده‌غی سوسیالیستلردن‌ده، زیاده تعصب مسلکی کوستریورلر، یاۋروپا سوسیالیستلرندن‌ده،

ترتیبنده طورسه، بو حال مقرر ایدی لکن قتای دشمانلرینڭ بوفرضلرینی سیزندی. حاضردن اوك مملکتینی ملت مجلسی ایله اداره قیلورغه حاضرله نه باشلادی حاضرده هربر رشدی مکتبلرنده ادارهٔ مشروطه نظاملرینی شاگردلرگه درس ایتدروب اوقوتلا باشلانمش.

قتای سیاسیلری اوّلده یاۋروپادیپلوماتلری ایله بیك قورقوب‌غنه سویله‌شمکده ایدیلر. نیندی اشکه امتیاز صوراسه‌لر، بیرلمی قالمی ایدی. حاضرده هر نرسه‌نی رد قیلا باشلادیلر. تیمریوللر صالورغه‌ده اوّلگی شرطلر ایله گنه هیچ بر دولتکه رخصت‌ویرمیلر. «قتای قتای خلقی اوچون» دیگان قاعده‌نی هیچ خاطرلرندن چغارمیلر.

پیرسیه.

بعض روس گازیته‌لریڭ یازووینه اراغانده پیرسیه‌نڭ حاضرگی پادشاهی محمد علی‌شاه آنگلیه طرفداری ایمش. پیرسیه اهالیسی‌ده روسیه‌دن ناراضی ایمش: چونکه آنگلیه پیرسیه‌ده حریتلر اعلان قیلنووینه طرشدیغی حالده، روسیه بونڭ خلافینه اجتهاد قیلغان دییوب گمان قیلالر ایمش.

بزنڭ حکومت چیت مملکتلرده‌ده حریت وادارهٔ مشروطه قانونلرینڭ یورتلووینی تله‌میکاننی؟ هرنه‌ایسه، کورشیمز اولان پیرسیه خلقینڭ اوپکه‌لی بولووی روسیه‌اوچون فائده‌لی توگلدر. روسیه اوّلده پیرسیه‌نڭ تون طرفنده‌غی یارتیسنده اوزنکی حکمنی ایتوب نفوذ یورتمکده ایدی.

جده‌ده طاعون مرضی

۲ نچی عینوارده جده‌ده ایکی کشی طاعون (چوما) خسته‌سینه مبتلی اولمشدر. بوکونگه قدر جده‌ده اون کشی طاعون ایله مبتلی اولوب سکز کشی وفات‌ایتمشدر.

داخلی خبرلر

جنایتلرنڭ ترقیسی

۱۹۰۳نچی‌سنه روسیه‌ده تورلی‌محکمه‌لرده (۱۷) مڭ تورلی، ۱۹۰٤ نچی سنه‌ده (۱۹) مڭ تورلی، ۱۹۰۵ نچی سنه‌ده (۲٦) مڭ تورلی اولترو جنایتلری قارالمشدر. اوغریلق حقنده‌غی حکملر ۱۹۰۳نچی سنه‌ده (۷۹) مڭ، ۱۹۰٤ نچی سنه‌ده (۸٦) مڭ اولوب، ۱۹۰۵ نچی سنه‌ده (۹۵) مڭگه ایرشمشدر.

طالاولر ۱۹۰۳ نچی یلده (۲۲) مڭ، ۱۹۰٤نچی یلده (۲٤) مڭ، ۱۹۰۵نچی یلده (۳٦) مڭ واقع اولمشدر.

بوحاللرده روسیه اوچون برترقیدر. لکن کیریگه طابا ترقیدر.

◆◆ سیمی پالاط اوبلستی زایسان شهرندن ولی‌الله‌انورفنڭ‌وشولوق‌اوبلست قارقارالی شهرندن اوزغان دوما‌اعضالرندن‌بوکایخانف‌نڭ ڤیبورشکلگه صایلانغانلقلری وقت گازیته‌سنده کورلدی.

پالیتسه تدبیرلری

پالیتسه دیپارتامینتی ژاندرم اداره‌لرینه سیرکوله‌رلر کوندروب، ژاندامرنڭ اجتهادسزلقلرندن ناراضی ایدکینی بیان قیلمشدر. ژاندرم اداره‌لری ریۋالوتسیونیرلرنی آلدن قولغه توشوررگه اجتهاد قیلماینچه فقط آنلر بربر واقعه‌نی قوزغاتقاندن صوڭغنه اشکه کریشه‌لر ایمش.

◆◆ بوندن برایکی آی‌قدر مقدم، پتربورغ‌ده فانارنی اورامده دورت یوز مڭ‌صوم مقدارنده خزینه آقچه‌سی طالانغانلغی گازیته‌مزده یازلمش ایدی. شاید هرکمنگده خاطرنده اولسه کرك. شول کوندن بیرلی نی قدر اجتهادلر صرف ایدلوب ایزله‌نسه‌ده بوکونگه قدر مذکور آقچه‌نڭ‌یاتا طورغان‌اورنی‌ظاهر بولمامشدر.

بوآقچه‌نڭ اورنینی کورسه‌تکان کشیگه مذکور صومانڭ اوندن برسی قدر مکافات بیریله‌چکینی «نوۋایا ۋریمه» گازیته‌سی یازمش ایدی. مکافاتنڭ کوبلگینه قزوغوب شول کوندن بیرلی آقچه‌نڭ اورنینی طابارغه طروشوچیلر البته کوب بولمشدر.

کوبدن توگل بواقچه‌نڭ‌چیت مملکتکه چغارلماینچه بلکه یاشرون بر یرگه جیولوب قویلغانلغندن پالیتسه خبر آلمش. شول خبر بوینچه پتربورغ یاننده‌غی لیسنوی دیگان یرده‌گی برنچی نومیر بوش داچا تفتیش ایدله باشلانمشدر. داچانی صاقلاب طوروچی کره‌ستیانلرنی قولغه آلوب جوابلر آلونسه‌ده هیچ برنتیجه حاصل اولمامش. صوڭره پالیتسه اوزی اشکه شروع‌ایدرك بش‌کون برطوقتاماینچه ازله‌مشدر. داچه‌نڭ‌صایغاقلرینی‌قوبتارمشلر، دیوار کاغدلرینی ییرتمشلر، آغاچ بولمه‌لرنڭ همه‌سنیده سوته‌شلر، الحاصل بوقدر کوب صومانڭ یاشرینوب یاتووی ممکن بولورلق بولغان ییرلرنڭ جمیعسنی آقتارمشلر. اما، هیچ بر نتیجه حاصل اولمامش. آخیرنده ایده‌ن‌آستلرینی، داچه‌نڭ ایشك آلدیلرینی قازی باشلامشلر. فقط صالقون بولغانلغندن هم پرازدنیکلرده کیلوب یتکانلکدن نهایتینه قدر دوام ایته آلماینچه براز وقتقه ترك قیلنمشدر. حاضرده برنیچه گراداوای بوداچه‌ده قاراول طورمقده‌لردر. بایراملر اوزغاچ یاڭادن تفتیش ایدله‌چك دیلر.

صایلاوکونی.

ڤیلنه، وارونیژ، **قزان**، کییف، کیشینوف، کورسکی، مسکاو، آدیسسا، آریول، راصتوف‌نادانو، نحچوان، صاراتوف، طولا، یاروسلاڤیل، شهرلرنده‌هم تاشکندنڭ مسلمانلردن باشقه قوملر اقامت قیلمقده اولان قسمنده دوماغه چلینلر صایلاوکونلری فرمان‌عالی ایله ٦ نچی فیڤرالغه، یکاترینسلاف هم‌لودز اشهرلرنده ۷نچی‌فوڤرالغه، استراخانده هم تاشکندنڭ مسلمان چلینلری ۸ نچی فیڤرالغه، نیژنی‌هم‌صامارا شهرلرنده ۱۲نچی فیڤرالغه ڤارشاۋا شهرنده ۱٤نچی‌فیورالغه پتربورغده ۱٤نچی فیڤرالغه‌تعیین‌ایدلمشدر.

◆◆ «روس» گازیته‌سینڭ خبر ایدووینه کوره بوکونده عسکری رئیسلر آراسنده زور تبدلات بولاچغی کوتلمکده ایمش. حربیه وزیری گینیرال «ره‌دیگیر» اورنندن چغاچق. آنڭ‌اورنینه «گازینکامپف» قویله‌چقدر. «ریچ» گازیته‌سینڭ خبر ایدووینه کوره بحریه وزیری ویتس آدمیرال بریلیوفده خدمتدن چغاریلووینی صوراب عریضه ویرمشدر. آنڭ اورنینه اقصای شرقده نامیستنیك بولوب طورغان آدمیرال آلیکسییف قویلاچق دیلر.

◆◆ برکونلرده اوتریلگان گینیرال پاولوف اورنینه پتربورغ اوکروگینڭ حربی محکمه‌سنده پروکارور بولوب طوروچی گینیرال «کوره‌یبو» نڭ تعیین ایدله‌چکینی «نوۋایا ۋریمه» گازیته‌سی خبر بیره‌در.

دومانڭ قارایاچق مسئله‌لری.

کیله‌چك دوماده ایڭ اوّل قارالاچق مسئله مملکتنڭ اوشبو ۱۹۰۷نچی سنه‌ده اولاچق مصارفی ایله وارادات لائحه‌سی اولاچقدر. بونڭ آرتندن قارالور اوچون معارف وزیری اونیۋریسیتیت نظامی حقنده برلائحه ترتیب ایتمشدر. دوماده قارالاچق نظاملرنڭ ایڭ برنچی‌سی دارالفنون مسئله‌سی اولاچقدر. آنڭ آرتندن قارالاچق مسئله داخلیه وزارتی طرفندن یهودیلر حقنده ترتیب ایدلگان نظام لائحه‌سی اولاچقدر.

پوداخودنی نالوك حقنده اوکته‌بر

زیاده «عمومی» (بوتون بنی بشر منفعتی) نقطهٔ نظرینی خصوصی، قومی، زمانی، مکانی فائده‌لردن آلده طوتارلر. بناء علیه بعضاً جبلی ملتپرورلکلرینی آرتدره‌رق، روسیه مسلمانلرینڭ برسی اولمق نظرندن یوقاری چیقه‌رق قومیت، ملیت، مکانیت، زمانیت وایجابات تاریخیه‌نڭ فوقنده شول عوارضدن‌خالی مجرد بر آدم‌اوله‌رق (شاگردلر تعبیرینی استعمال ایدیلورسه «انسان من حیث‌هوهو» اوله‌رق) فکریوتمك‌استه‌یورلر.

بوڭا دلیل اوله‌رق برقاچ ییر کوستره بیلیرم. فقط بو بر غزیته مقاله‌سی اولدیغندن اوقدر تفصیلاته حاجت‌یوقدر. مع‌مافیه بر مثال کوستره‌یم. ۱۱٤ نچی صحیفه‌ده بو قسم یکتلرنڭ ایڭ پارلاقی عیاض افندی، کچن سنه ینۋارده ترتیب اولنمش پروگرام علیهنده اوزون برنطق سویلیور. ظن ایدیلورکه عیاض افندی «روسیه مسلمانلرینڭ حال حاضرینده» سویهٔ عقلیه‌مز، درجهٔ علمیه‌مز، قوّت اقتصادیه‌مز معلوم اولمقیله بو ترتیب اولنمش پروغرامدن باشقه بر پروغرام قابل تطبیق وعمل اولمایاچغینی پك اعلی بلیور. فقط بلدیکی حالده اوپروغرامی قبول ایتمك استه‌میور، قبول اولنماسینه چالشیور.

چونکه پروغرام روسیه مسلمانلرینڭ حال حاضرینه موافقه ترتیب اولنمشدر. بونی ترتیب‌ایدنلر عموم‌بنی‌بشرنڭ‌منافع‌عمومیه‌سی‌نقطه‌لرندن اوّل، روسیه مسلمانلرینه موافقت‌جهتینی‌اعتباره‌آلمشلردر. بوایسه، بزم یاش سوسیالیستلرمز فکرینده بر گناهدر. بوکبی بوتون آدمی، خصوصیله بوتون عالم عمله‌سینڭ فائده‌سینی کوزه‌توب یاپلمه‌مش بر پروغرامی قبول ایتمگی اونلرنڭ «وجدان سوسیالیستانه» لری تحمل ایتمیور.

بوقسم خطیبلرنڭ نطقلری آراسنده ایڭ مهملری عیاض افندی وفؤاد افندی سوزلریدر.

کله‌لم‌اوچنچی‌صنف‌خطیبلره‌بونلر روسیه‌ده یاخود غربی یاۋروپاده عالی مکتب تحصیلی کوره‌ش آدملردر. بونلر ندوه‌ده پك آزایدیلر. چونکه بونلر ملت ایچنده هم پك نادردرلر.

ندوه نطقلری اچنده بوکبی آدملر طرفندن سویله‌نیلن نطقلرپك آزبر موقع طوتار.

بوعالی تحصیللی‌لرمزنڭ‌نطقلر نده‌دقتمی جلب ایدن شی‌بودر: عالیون هر بری بلااستثنا روسیه مسلمانلری اتفاقینڭ‌وجوده چیقه‌سینی استه‌یچی‌لردر. افکار سیاسیه‌لری معتدل، خط‌حرکتلری ملیانه ترقیپرورلك، هیچ بری‌فکرینی «انسان‌مطلق» اولارق‌یورتمیور امورسیاسیه بوطرز تفکرمخاطره‌لی اولدیغینی بیلیر کورنیورلر. هربری‌بردقیقه کندیلرینڭ «روسیه‌لی مسلمان اوغلی» ایدکینی اونتمادیغی کوریلیور. بونلرده برنچی‌قسم خطیبلرده کوریلن انخنا (صالولاولر) ایکنچیلرده کوریلن» تجردلی دوشونمه (Отвлеченность) کورینمیور.

بونلرنڭ نطقلرینده فنون اقتصادیه وامور اجتماعیه‌ده «منطق استدلالینه» نظراً اصول استقرائی مهم‌رەك اولدیغینی آڭلادیقلری ظاهردر. بوڭا مثال اوله‌رق بو عالی مکتب تربیه‌سی کورمشلرك ایچنده ندوه‌ده ایڭ چوق اش گذارلق کوستره‌ن ایڭ چوق‌سوز سویله‌ین یوسف افندی آقچورینڭ نطقلرینی کوستره بیلیرم. بوراده بسبتون یازمدیغم اوچون یوسف افندینڭ ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰ صحیفه‌لرده‌گی نطقینی دقت ایله اوقومه‌گزی رجا ایدییورم ـ امینم بو پارچه حقنده بتون اوقویانلر بنمله مشترکدر.

بو پارچه باشندن آشاغیسینه قدر بر نمونهٔ منطقیتدر. بو پارچه‌نڭ بتون جمله‌لری یوسف افندینڭ غایت اساسلی بر ملتپرور اولدیغینی وبو ملتپرورلك یولنده هیچ «انخناسز» مسلکینی تعقیب ایده بیلدیکینی کوستریور.

یوسف افندی هیچ «تجردلی دوشونمه» قصورینه، مغلوب اولمیور. تعبیر ایتدیکی فکرلرینی دائما، عالم سیاسی‌ده موجود بر مثالله‌تأکیدایتمك‌استه‌یور، دهاطوغریسی فکری حقیقتده موجود مثاللردن طوغیور کندی کندینه اوّلا فکر سویلایوب‌ده، صوڭره مثال آرامایور. مثاللر وحقیقت احوال کندیلری‌اوڭامعلوم برفکری الزام ایدییور.

بوفکریمی تأیید اوچون یوسف آقچورا اوغلینڭ متعدد نطقلرندن بر قاچ ییر کوستره بیلیرم.

عیاض افندی اسحاقینڭ وسائرلرنڭ موقتاً عمل اوچون یاپلمش بر پروغرام اوله‌ماز دیه سویله‌دیکی سوزلره یوسف افندی دییور: بعضیلر بیله‌رك یاخود آڭلامایه‌رق قومسییوننڭ «قطعی صورتده قبوله ایتمه‌سك‌ده، موقت صورتده عمل گنه ایدوب طورایق» سوزینی جرح ایتمه‌یه چالشدیلر.

آخری وار

صدرالدین مقصوی.

آینده وزیرلر مجلسنده قارالغان لائحه‌ده «نوڤایا ڤریمه» گازیته‌سینڭ یازووینه قاراغانده تمام حاضرله‌نب یتمش هم گاصودارستڤینایا دومانڭ تفتیشینه قویار اوچون مطبعه‌گه باصارغه بیرلمشدر.

●● مسلمانلرنڭ غیرتی سایه‌سنده اورینبوغ اوچیبنی اوکروغینڭ مدیری مشهور میسیونیر بابروۋنیکوف‌نڭ اورنندن توشوریله‌چکی خبری «وقت» گازیته‌سنده کورلدی.

مطبوعات اشلری

«استرانا» گازیته‌سینڭ باش مقاله‌سنده اصطالیپین اسمینه بیرلگان ریسکریپت حقنده فکر یورتکانلکلری اوچون مذکور گازیته‌نڭ محررلری: ایڤانیوکف، گوصاکوف هم ماکسیم کوڤالیفسکی ١٢٨ نچی استاتیه بوینچه حکمگه بیرلمشلردر. کوڤالیفسکی اوچون دوماغه کره آلماو خوفیده باردر.

پتربورغده نشر ایدلمکده اولان «مالادایاژیزن» گازیته‌سی حکومت طرفندن طوقتاتلمشدر.

دوماغه صایلاو اشلری

«نوڤایاڤریمه» گازیته‌سینڭ یازووینه قاراغانده پتربورغ شهرنده‌گی خریستیان روحانیلری دوماغه صایلاو اشلرینه قاطشو توغریسنده کیڭاشلر ایدشمکده‌لر ایمش. بوحقده برنیچه مرتبه یاصاغان جمعیتلرنده «حریت خلق» «صلحی تجدد» «١٧ نچی اوکته‌بر صایوزی» «پراڤاڤای پاریادك» پارتیه‌لرینڭ پروگراماالرینی تفتیش ایتمشلر. جمعیتلرینڭ هر بریسنده‌ده «پراواڤای پاریادك» پارتیه‌سی ایله «روس خلقی صایوزی» نه قاطشونی ردقیلمشلر. آندن قالغان باشقه پارتیه‌لرگه قاطشو حقنده فکرلر بر درجه‌ده‌رکدر. بوحقده یاڭادن برنیچه جمعیتلری اولاچقدر. قایسی پارتیه‌گه قاتوشاچقلری حاضرگه معلوم توگلدر. دیمککه ایسکیلك طرفداری اعتبار ایدلان روس روحانیلرینڭ قاره گروهلقغه داخل بولورغه وجدانلری صغدرمای ایکان.

«طاڤاریش» گازیته‌سینڭ یازووینه قاراغانده، ٣٠نچی دیکابرده بعض برگوبیرناتورلرغه یاشرین سیرکوله‌رلر کوندریلوب دوماغه نیندای کشینی صایلارغه تیوشلکینی خلقغه آڭلاتورغه امر ایدلمشدر. صایلانغان کشیلرنڭ چن اشانچلی کشیلر بولوی تیوشلگینه آیورم دقت قیلو لزومینی بلدرمشدر.

خدمتکارلردن صایلاناچق وکیللرنڭ بیك آز بولووینه مأمورلر اجتهادلرینی بیك نق صرف قیلمقده‌لر ایمش. پتربورغنڭ ایڭ زور فابریکلرندن نی‌قدر اشچیلر اورنلرندن چغارلمقده‌لردر.

پوتیلوفسکی زاڤودن‌ده بیك کوب اشچی چغارلمشدر. حالبوکه بوفابریکلرده اش کوبلکدن اشچیلر هیچ اشله‌ب اولگوره آلمایلر ایمش.

اطراف خبرلری

استه‌رلی طاماق.

اوفاولایتی استه‌رلی طاماق شهرندن اداره‌مزه ملارؤف‌افندینڭ یازدیغینه نظرا بوشهرده یاڭا کتبخانه آچلوب اسلام کتابلری وترکی گازیته‌لر جلب قیلنمشدر.

جمعیت‌اسلامیه اسمنده برجمعیت آچمق خصوصنده عرضحال یازلوب (٩) کشینڭ قولی ایله اوفا گوبیرناتورینه یوللانمشدر،

شهر اوپراڤاسی‌مدرسه فائده‌سینه‌ایکی یلدن بیرلی هرسنه بیشه‌ر یوز صوم آقچه ویرمکده‌در. زیمسکی اوپراڤالری اوبه‌زده (١٤) مسلمان آولینه مکتبلرینی تعمیر قیلمق‌اوچون‌هرسنه‌ایللشه‌ر صوم آقچه‌ویرمکده ایمش. ایمدی‌شایدبو آوللرغه متابعة باشقه مسلمان آوللری‌ده اوزلرینڭ خالص حقلری اولان زیمسکی آقچه‌دن فائده‌لانا باشلارلر. چوقدن لازم.

تتوش اویازی بیلوڤلوژسکی آولی چواشلرینڭ قزانسکی ویچر اداره‌سینه یازولرینه کوره ١٩ نچی‌دیکابرده حکومت طرفندن‌مذکور آولغه بیرلگان ٣٩٣ پوط آرش‌شول‌قدرنچار ایمش که‌تورلی چوب‌چار اولنلرنڭ اورلقلری‌تورلی‌چبن وطاراقانلر وآنڭ‌یمورقه‌لری برلن قاتوش بولغانلقدن آرش‌دیب ایتورلکی‌یوق بلکه چوب چار اولنلرنڭ اورلغی‌دیب‌ایتورلك‌کنه ایمش.

اوشبو نچار آرش مستحق‌لرغه (چونکه ١٥ دن‌کیملرنڭ و٦٠ دن‌اوتکانلرگه‌وخدمتچی بولوب کورنکانلرگه بیرلمی ایمش) جان باشینه برپوط بیرلسه‌ده ایچنده‌کی یاراقسز نرسه‌لری آیرلوب طاشلانغاچ‌صاف آرش ١٥ــ٢٠قداق قالاایمش. بونی آلورغه شیخران اسطانسه‌سینه کیلمشلر. آطسزلر بوتیرسنی آلوب‌قایتقان‌ایچون پوطینه ١٠ تین‌نی صاف آرش ایتوب صاتوب بیره‌لرایمش.

بو حسابدن بیچاره‌لر جان باشینه برآی‌غه ١٠ یاکه ١٥ قداق آرش برلن قالالر ایمش. کونگه یارتی قداق!

حمیدی.

قزان خبرلری

صایلاو آلدی مجلسلری.

٦ نچی غینوارده قزانده مسلمان صایلاوچیلری‌ایکی‌یرگه‌جیلوب‌مجلس‌یاصاب‌دوماغه چلین‌صایلاواشلری حقنده مذاکره ایتدیلر. ٢ نچی چاستنڭ مجلسی اوّلده بدرالدین آپانایف یورتی بولغان کریمفلر یورتنده و ٥ نچی‌چاستنڭ مجلسی بلغار مسافرخانه‌سنڭ واقع اولدی. هر ایکی مجلس کیچ ساعت ٧ده باشلانوب ساعت (١٠) نچیغه قدر دوام ایتدی.

٥ نچی چاست مجلسنده رئیس عبدالله حضرت اوزن‌برنطق‌ایله اوتکان‌سنه‌دن بیرلی برسنه‌اچنده مملکتمزده سیاسی نظاملرنڭ اوزگارولرینی وحکومتنڭ صایلاو نظاملری حقنده قیلغان‌قسولرندن‌بحث ایتدی. عبدالحمید کازاکوف ینه‌شول بابلرده‌لازم معلوماتنی علاوه قیلدی.

هادی‌مقصودی گوبیرناتورحضورینه‌بارغان آول کشیلرینه کورسه‌تلگان‌التفاتسزلقلری تفصیل قیلدی. هم اتفاق مسلمین جمعیتینڭ نظامنامه‌سی‌پیتربورغه یوللاندیغینه وتیزدن رسمی برپارتیه ایتلوب تصدیق ایدله‌چکینی وبواسلام پارتیه‌سینه هر برمسلمان، چلین بولورغه تییشلکنی بیان قیلدی.

آوللرده صایلاوکونی جمعه‌وعید قربان کونی اولاچق ١٢ نچی غینوارغه تعیین قیلنووینه بوتون‌مجلس پروتیست‌واعتراض قیلدی. ایمدی‌تکرار گوبیرناتورغه‌مراجعت قیلمیچی طوغری داخلیه‌وزیرینه تیلیگرام بیرورگه قراروبرلدی.

وبوتیلیگرامنی حاضرله‌ب‌یوللامق‌اوچون ١٦ کشیدن مرکب برکامیسیه صایلاندی.

بوتیلیگرامگه مڭ قدرکشی قول‌قویو مناسب کورلدی.

بعضلر گوبیرناتور سراینه برنیچه مڭ کشی باروب عمومی نارضیلقنی اظهار قیلومعقول‌دیسه‌لرده، مجلس‌بونی‌قبول‌ایتمه‌دی.

حاضرگه ڤیبورشیك‌بولاچق کشیلر تعیین ایدلمه‌دی. آخرده درلو پارتیه‌لر حقنڭ‌بعض تفصیلات ویرلدی.

بومجلس اوزغان‌یلده‌غیلرغه‌اوخشامیچی هیچ بر نزاع وغوغاسز اوتدی.

باش مینیسترگه تیلیگرام.

آوللرده‌ڤولست‌وکیللرینی صایلاوکونینی جمعه وعید قربان کونی اولان ١٢ نچی غینواردن کیچکتروخصوصنده ٨نچی‌غینوارده اوشبو مضمونده تیلیگرام ویرلدی:

«پیتربورغ جناب محترم وزیرلر مجلسینڭ‌رئیسی‌جنابلرینه: قزان گوبیرناسنده قزان، لایش، یادرین، کوزمه‌دیمیان، ته‌توش، ممادش، اسپاس‌وزویه‌اویه‌زلرنده‌دوماغه‌چلین صایلاو خصوصی اوچون وولوستلرده وکیللر صایلاو (١٢)نچی غینوارغه تعیین قیلنمشدر. بوکون بز مسلمانلرنڭ الوغ بایراملرندن عیدقربان کونی هم جمعه کون طوغری کیلو سببندن اهل اسلام صایلاو حقلری ایله فائده‌لانودن بوتونله‌ی محروم قالاچقلردر. چونکه جمعه ایله عید قربانڭ برگه طوغری کیلووی مسلمانلرنی کونی بوینچه عبادت ودینی‌عمللر ایله‌مشغول‌بولورغه‌مجبور ایته‌در.

قزان گوبیرناتورینه صایلاو کونینی ١٥ نچی‌غینوارغه کیچکترو حقنده‌قیلغان‌اوتنچمزگه التفات قیلنمادی.

معلومدرکه مسلمانلرنڭ صایلاو حقلرندن بویله‌بالفعل‌محروم‌ایتلولری‌پادشاه حضرتلرینڭ مقصدینه‌ده حکومتنڭ مراملرینه‌ده خلافدر. بواش، اش باشنده‌غیلرنڭ ولایت خلقینڭ احتیاج وفائده‌لرینه‌التفات واعتبار قیلماولری سببلی واقع اولمشدر.

بو واقعه‌نی جناب محترملرگزه عرض قیلوب اوشبو خصوصده‌لازم فرمانلرگز ایله صایلاو کونینی کیچکترمکگزنی محترمانه اوتنه‌مز.»

اوشبو تیلیگرام نسخه‌سینه شهر وآول کشیلرندن قرق ایللی قدر صایلانمش وکیل ودیپوتاتلرنڭ قوللری قویلمشدر.

ینه صایلاو الدی‌مجلسی.

بوکون کیچ ساعت (٧) ده ناڤی کلوب یورتنده مسلمانلر طرفندن صایلاو اشلری خصوصنده مذاکره قیلمق اوچون عمومی مجلس یاصالاچقدر. بو مجلسکه فقط قولنده اسمی یازلغان دعوت نامه‌سی بولغان کشیلر گنه قبول ایتلچکدر. بودعوت نامه مجلسینڭ مباشرلری طرفندن مسلمان صایلاوچیلر آراسنده نشر قیلناچقدر. طابشرلماغان کشیلر مخبر، یولدز ویان‌الحق گازیته‌لری اداره‌لرندن آلا بلورلر.

مجلسده سویله‌شو ترکیچه اولاچقدر. لکن بومجلسکه باشقه پارتیه‌لردن‌ده اونار بیشه‌ر نمایده‌لر (پریدستاڤیتللر) دعوت اولندیغندن آنلر البته نطقلرینی روسچه سویله‌رلر.

اتفاق مسلمین پارتیه‌سی.

قزان اویه‌زینڭ آوللرنده‌ده اتفاقغه چلینلر کوبه‌یدکلری‌ممنونیت‌ایله‌ایشدلمکده‌در.

علماسی کوبلك ایله مشهور طرفلرنڭ برسنده محلی اداره اوچون کشیلرده تعیین قیلنوب قویلمشدر.

اتفاقنڭ باش اداره‌سینڭ تنبیهنامه‌سینی ایکی مڭ دانه قدر صوراتمشلر.

قزان‌اداره‌ء محلیه‌سینڭ‌آول خلقی‌اوچون ترتیب‌قیلنمش‌تنبیهنامه‌سینی‌بوواویه‌زدن برنیچه یوز نسخه صوراتوب آلدرمشلر.

سیاسی اشلرگه اهمیت بیرو اوتکان سنه‌گه قاراغانده آول خلقی آراسنده کوب طرفلرده آرتقان کبی کوینه‌در.

●● اوّلده شهر گالاڤاسی اولوب طورغان وحاضرده آکروژنی صودنڭ رئیسی سیرگی ڤیکتروڤیچ دیاچینکو اوچنچی کون ساعت ٩ده وفات ایتمشدر.

آچلرغه یاردم.

قریمده (سمیفروپل) شهری مسلمانلری قزان طرفنده‌غی مسلمانلرغه یاردم اوچون برمقدار آقچه جیمشلر. بوخصوصده پولکوڤنیك مفتی زاده جنابلری اداره‌مزه مراجعت ایدیور: «آقچه‌لاته یوللیقمی؟ یاکه‌اون آلوب یوللیقمی‌وقایسی‌استانسیه‌غه هم کم اسمینه یوللایق؟» دیور.

بو خصوصده آچلرغه یاردم کامیتیتنه مراجعت قیلنوب تیلیگرام ایله مناسبنجه جواب ویرلدی.

قریمی قرداشلریمزه بوتون قزانیلر اسمندن تشکر ایدرز.

طورغای شهرنده‌گی مسلمانلر اوز آرالرندن آچلرغه یاردم اوچون ٦٣ صوم ٨٥ تین آقچه جیوب عبدالله‌جان سلیمانف اسمندن اداره‌مزگه کوندرمشلر.

کوندروچی آدملرگه تشکر ایده‌مز.

بو آقچه آچلرغه یاردم کامیسیه‌سینڭ رئیسی ملاعبدالله‌آپانای جنابلرینه‌طابشرلدی

تاشکنددن ملا زین الدین حسنفدن کیلگان اون ایکی صوم اعانه‌ده آچلرغه یاردم کامیسیه‌سنده‌اعضا، عبدالمن کلزانسکی جنابلرینه تسلیم ایدلدی.

اعلان

مسلمان استودینت اورطه درجه مکتبلرگه حاضرله‌ر اوچون شاگردلرنی قبول ایده‌در

آدرس اداره‌ده.